

KUOPIOON KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Olemme huolestuneita kunnallisten säästöjen vaikutuksesta niihin lapsiin ja nuoriin, joiden kohdalla erityiset tuen tarpeet ovat laaja-alaiset ja moniulotteiset. Sopivan tuen suunnittelu ja järjestäminen on erityinen haaste perheelle, koululle sekä sosiaali- ja terveystoimelle.

Noin 20 % lapsista ja nuorista on erityistä tukea tarvitsevia. Tuen tarve voi liittyä erilaisiin ja eriasteisiin oppimisvaikeuksiin kuten lukihäiriöön, dysfasiaan, tarkkaavaisuus- ja yliaktiivisuushäiriöön, Aspergerin oireyhtymään tai autismiin. Tuen tarve tulee määritellä aina yksilöllisesti, kahta samanlaista lasta ei ole. Nämä lapset ja nuoret tarvitsevat eriasteisia tukitoimia opetuksessa ja muussa arjessa.

Koska edellä esitetyt neurologiset ongelmat ovat usein perinnöllisiä, lapsen vanhemmilla ei välttämättä ole edellytyksiä vaatia lapselle oikeata hoitoa, ohjausta ja opetusta. Yhteistyön koulun ja kodin välillä tulee olla erityisen tiivistä ja rakentavaa. Usein vanhemmat tarvitsevat myös tukea kasvatustehtävässään.

Neurologisia erityisvaikeuksia omaavien lasten ja nuorten kohdalla on välttämätöntä tehdä yhteistyötä eri tahojen kesken. Perheen ja muun lähiverkoston on välttämätöntä laatia yhteistyössä suunnitelma erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren pitkäjänteiseksi tukemiseksi sekä koulussa että muilla elämänalueilla. Tukea tarvitsevat eivät useinkaan pysty hyötymään kapea-alaisesta tuesta, jossa ei oteta yksilöllisesti huomioon heidän elämäntilannettaan, tarpeitaan ja voimavarojaan. Mikäli yhteinen suunnitelma ja tavoitteellisuus jäävät puuttumaan, voi tuki olla tarpeisiin nähden väärin suunnattua ja siten jopa yliesursoitua. Varhainen suunnittelu ja yhteinen tavoitteellinen työskentely voi siis tuoda säästöjä jo tässä vaiheessa.

Oman hallinnonalan säästöihin pyrkivä toimintatapa on ollut vallitseva hallinnollisessa kulttuurissa ja vaikuttaa säästövelvoitteiden kovetessa yhä vahvistuvan. Minkään yksittäisen hallinnonalan toimin ei kuitenkaan yksinään pystytä ratkaisemaan näiden lasten tai nuorten sekä heidän perheittensä tuen tarpeita.

Koulutusta koskeva lainsäädäntö korostaa varhaista puuttumista ja ongelmien ennaltaehkäisyä. Oppilashuoltoon kuuluu lapsen ja nuoren oppimisen perusedellytyksistä huolehtiminen; fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Tavoitteena on hyvä ja turvallinen kouluympäristö, oppimisen esteiden poistaminen, mielenterveyden tukeminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Sosiaalihuollon asiakaslaki ja vammaispalvelulaki mahdollistavat palvelusuunnitelman tekemisen erityisen tuen tarpeessa oleville ja vammaisille henkilöille. Koulujen oppilashuolto ja sosiaalitoimi voisivat yhdistää voimavaransa erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäisevässä työssä. Edellä kuvatunlaisesta yhteistyöstä ja poikkihallinnollisesta palveluiden suunnittelusta on kerätty kokemuksia mm. Savon Vammaisasuntosäätiön Hankassa! -aikuistuvien tukiverkostoprojektissa.

Pyydämme Kuopion kaupunginhallitusta edistämään sellaisten toimien kehittämistä, joiden avulla eri hallintokuntien välistä yhteistyötä voidaan parantaa ja varmistaa asiakaslähtöinen ja kustannustehokas toiminta erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten auttamiseksi.

Edellä esitettyyn liittyen pyydämme vastausta seuraaviin kysymyksiin:

1. Nykyinen työ Kuopin hallintokunnissa painottuu kriisityöhön. Miten syrjäytymistä ja elämän kriisityymistä ennaltaehkäisevien työtapojen käyttöä voidaan edistää koulutoimessa, sosiaali- ja terveystoimessa ja vapaa-ajantoimessa?
2. Mitä kaupunginhallitus aikoo tehdä opetuksessa, oppilashuollossa ja kouluterveydenhuollossa, jotta turvataan lasten ja nuorten oppiminen ja sitä edellyttävä kokonaisvaltainen hyvinvointi?
3. Kuinka sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymä ehdotus 30.11.2005 lasten ja nuorten mielenterveys- ja kuntoutuspalveluiden toimintamalliksi (sosiaali- ja terveyslautakunnan asianro 3719 / 242 / 2005) yhteen sovitetaan koulutoimen em. tehtävien kanssa?
4. Millä toimilla kaupunginhallitus katsoo voivansa parantaa hallintokuntien välistä yhteistyötä niin, että erityistä tukea tarvitsevat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä huomioidaan yksilöllisesti heidän tarpeistaan eikä tiedossa olevista tukimuodoista lähtien?
5. Eijsveikeet ry:n tekemän kansalaisaloitteen 08.06.2001 (sosiaali- ja terveyslautakunnan asianro 2356 / 334 / 2001) pohjalta sosiaali- ja terveyslautakunta perusti työryhmän, jonka tehtävä oli valmistella esitys toimivasta mallista neurologisia erityisvaikeuksia omaavien nuorten tukipalveluiden järjestämiseksi. Millä toimilla työ saadaan päätökseen?

Kuopiossa 13.3.2006

Tiina Rissanen, FT
puheenjohtaja, Eijsveikeet ry.

Tuuli Ronkainen, PsM
varapuheenjohtaja, Eijsveikeet ry.

Reijo Setälä
hallituksen jäsen

Helena Vaittinen
hallituksen jäsen

Kirsi Ruutala
hallituksen jäsen

Mika Saastamoinen
hallituksen jäsen

Tuula Palomäki-Jägerroos
hallituksen jäsen

Satu Martinez
hallituksen jäsen

Riitta Paajanen
hallituksen jäsen